Aluehallitus 23.11.2026

LISÄLISTA: Sosiaali- ja terveyspalvelujen asiakasmaksujen tarkistaminen 1.1.2027 alkaen (AV)

Valmistelijat ja lisätiedot (etunimi.sukunimi@luvn.fi):
Jansson Hermanni

Päätösehdotus Hyvinvointialuejohtaja Svahn Sanna

Aluehallitus päättää esittää aluevaltuustolle, että aluevaltuusto päättää tarkistaa sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksut 1.1.2027 alkaen liitteen mukaisesti.

Käsittely

Päätös

Selostus

Aluevaltuusto hyväksyi 9.12.2025 § 102 sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksut 1.1.2026 alkaen.

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuja sääntelevät laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista (734/1992) ja asetus sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista (912/1992).

Asiakasmaksulain 1 §:n mukaan sosiaali- ja terveyspalveluista voidaan periä maksu palvelun käyttäjältä, jollei lailla toisin säädetä. Maksu voidaan periä henkilön maksukyvyn mukaan. Palvelusta perittävä maksu saa olla enintään palvelun tuottamisesta aiheutuvien kustannusten suuruinen. Maksujen enimmäismääristä säädetään asiakasmaksulaissa ja -asetuksessa. Hyvinvointialue voi päättää periä asiakasmaksut lain määrittelemien reunaehtojen puitteissa. Maksut voidaan periä lain määrittämällä tasolla tai tätä pienempinä. Hyvinvointialue voi päättää myös palvelun maksuttomuudesta.

Julkisen terveydenhuollon asiakasmaksuissa on kalenterivuosittainen maksukatto. Maksukattoon lasketaan mukaan esimerkiksi terveyskeskuksen avosairaanhoidon lääkäripalvelujen maksut, fysioterapiamaksut, sairaalan poliklinikkamaksut, lyhytaikaisen laitoshoidon ja laitospalvelun maksut terveydenhuollon ja sosiaalihuollon laitoksissa sekä suun terveydenhuollon maksut. Maksukattoa kerryttävät myös toimeentulotuella maksetut maksut. Maksukaton täytyttyä asiakas saa maksukaton piiriin kuuluvat palvelut pääsääntöisesti maksutta.

Asiakasmaksulain 11 §:n mukaan sosiaalihuollon palvelusta määrätty maksu ja terveydenhuollon palvelusta henkilön maksukyvyn mukaan määrätty maksu on jätettävä perimättä tai sitä on alennettava siltä osin kuin maksun periminen vaarantaa henkilön tai perheen toimeentulon edellytyksiä tai lakisääteisen elatusvelvollisuuden toteuttamista. Alentamisen ja perimättä jättämisen mahdollisuudesta on annettava tieto palvelun asiakkaalle ymmärrettävästi ja viimeistään maksua perittäessä. Hyvinvointialue voi päättää jättää perimättä tai alentaa myös muita kuin edellä mainittuja maksuja tai jättää maksuja perimättä huollolliset näkökohdat huomioon ottaen.

Asiakasmaksuihin esitetään vuodelle 2027 muutoksia, jotka perustuvat asiakasmaksulain ja –asetuksen muutoksiin, indeksikorotuksiin ja palvelualueiden tarpeisiin muuttaa maksuja. Osa esitettävistä muutoksista on tekstimuutoksia Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen asiakasmaksuja koskevien asiakirjojen muotoiluihin.

Indeksikorotukset

Tasasuuruisten asiakasmaksujen lakisääteiset indeksitarkistukset tehdään syksystä 2026 lukien joka vuosi hyvinvointialueindeksiin sidottuina. Tähän saakka tarkistukset on tehty joka toinen vuosi. Useat asiakasmaksut nousevat muutoksen seurauksena noin 2,71 prosenttia 1.1.2027 lähtien. Maksukattoa ei kuitenkaan jatkossakaan tarkisteta kuin joka toinen vuosi kansaneläkeindeksiin sidottuna, joten sen euromäärä säilyy vuonna 2027 nykyisellä tasolla.

Lakiin sisältyvien euromäärien indeksitarkistukset tehdään sosiaali- ja terveysministeriön säädösilmoituksella. Asiakasmaksuasetuksessa säädettyjä enimmäismääriä puolestaan tarkistetaan valtioneuvoston asetuksella. Nämä asiakirjat ovat oheismateriaalina.

Eduskunnan käsittelyssä on parhaillaan hallituksen esitys, jossa ehdotetaan muun muassa uusia erityistutkimusmaksuja, leikkaus- ja toimenpidemaksua sekä kuolinpesältä perittäviä maksuja. Lisäksi esitykseen sisältyy ehdotus tiettyjen

terveydenhuollon asiakasmaksujen enimmäismäärien korottamisesta asetuksella. Myös tiettyjen pitkäaikaisten palvelujen tulosidonnaisiin maksuihin esitettävät muutokset ovat eduskunnan käsiteltävinä. Nämä ehdotukset ovat erillisiä vuoden 2027 indeksitarkistuksista ja näitä muutoksia ei esitetä nyt tehtäväksi Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen asiakasmaksuihin. Esitys näistä maksumuutoksista tuodaan lainsäädännön muutosten varmistuttua.

Avosairaanhoidon lääkärin käyntimaksuihin esitetään hyvinvointialueindeksin muutoksen mukaista muutosta 1.1.2027 lukien siten, että maksu nousee 31 euroon.

Lääkärintodistuksesta esitetään perittäväksi 62,20 euroa ja Lääkärintodistus ajo-oikeuden saamiseksi tai säilyttämiseksi geriatrian poliklinikalla 74,80 euroa.

Yksilökohtaisen fysioterapian maksuun esitetään 1.1.2027 lukien korotusta asiakasmaksulainsäädännön mahdollistamaan enimmäismäärään 20,40 euroon. Samoin esitetään maksun korotusta 20,40 euroon niissä palveluissa, joiden maksua asiakasmaksulainsäädäntö ei sääntele ja, joissa asiakasmaksu on peritty fysioterapiamaksun suuruisena. Tällaisia palveluita ovat esimerkiksi jalkaterapia ja ravitsemusterapia.

Perusterveydenhuoltona annettavasta suun ja hampaiden tutkimuksesta ja hoidosta perittäviin maksuihin esitetään indeksimuutoksiin perustuvia muutoksia 1.1.2027 lukien liitteestä tarkemmin ilmenevällä tavalla.

Sairaalan poliklinikkamaksuun esitetään korotusta 73,20 euroon. Lääkärin tai hammaslääkärin kotikäynnin hinnaksi esitetään 28,30 euroa ja muun henkilön kotikäynnin hinnaksi 18,00 euroa.

Esitetään vähimmäiskäyttövaraksi pitkäaikaisessa laitoshoidossa 135 euroa kuukaudessa ja vähimmäiskäyttövaraksi pitkäaikaisessa tehostetussa palveluasumisessa ja perhehoidossa sekä ikääntyneiden yhteisöllisessä asumisessa 200 euroa kuukaudessa.

Esitetään säännöllisten kotona annettavien palvelujen tulorajoja muutettavaksi indeksimuutosten vuoksi siten, että perheen koon mukaisia tulorajoja korotetaan liitteestä tarkemmin ilmenevällä tavalla.

Esitetään omaishoitajan vapaan maksuna perittäväksi 14,10 euroa vuorokaudelta ja alle 16-vuotiaiden lyhytaikaisen ympärivuorokautisen palveluasumisen ja huolenpidon maksuna perittäväksi 14,10 euroa vuorokaudelta.

Hyvinvointialueella valmistellut muutokset asiakasmaksuihin

Esitetään, että takuueläkkeen saajilta ja velkajärjestelyjen piirissä olevilta asiakkailta ei peritä 1.1.2027 lukien maksua terveyskeskuksen lääkärin vastaanotosta.

Esitetään, että pitkäaikaisista sairauslomatodistuksista sekä eläkelausunnoista eli käytännössä näitä asioita varten tehtävistä B-lausunnoista peritään todistusmaksu. Muutos yhdenmukaistaa käytäntöjä muiden hyvinvointialueiden ja HUS:n kanssa.

Mielenterveys- ja päihdepalveluiden osalta esitetään, että vaativan ympärivuorokautisen palveluasumisen ja mielenterveys- ja päihdeasiakkaan päivätoiminta maksut poistetaan hyvinvointialueen asiakasmaksuhinnastosta, koska palvelu ei enää ole käytössä.

Esitetään muutoksia mielenterveys- ja päihdepalveluiden yhteisöllisen asumisen maksuihin siten, että ateriamaksu muuttuu 1.1.2027 lukien 261 eurosta kuukaudessa kaikista aterioista perittävään 411 euroon ja vain osasta aterioista perittävään 283 euroon kuukaudessa. Esitetään lyhytaikaisen yhteisöllisen asiakasmaksun nostoa 22 eurosta vuorokaudelta 30,50 euroon vuorokaudelta. Esitetään mielenterveys- ja päihdepalveluiden laitoshoidon maksujen korotusta 58,40 eurosta lakisääteiseen enimmäismäärään 73,40 euroon hoitopäivältä.

Esitetään muutettavaksi sarjassa annettava hoidon ja yksilökäyntien maksut saman hintaisiksi ja maksua korotettavaksi indeksin mukaisesti 20,40 euroon käynniltä.

Esitetään, että kotikuntoutuksen terapeutin toteuttamat käynnit muutetaan saman hintaisiksi kuin terveyspalveluiden kuntoutuspalveluiden yksilökäynti. Esitetään vammaiselle tai kehitysvammaiselle henkilölle laitoshoitona annetun kuntoutushoidon maksua korotettavaksi indeksimuutoksen vuoksi 25,30 euroon.

Esitetään, että kuntoutuspalveluiden ryhmäkäyntien ja etäryhmäkäyntien hintoihin lisätään kertamaksu 5,60 euroa kerralta ja etäryhmäkäynti 2,80 euroa kerralta. Esitetään, että suun terveydenhuollossa puudutus veloitetaan jatkossa per leukaneljännes THL:n toimenpidekoodien selitteiden täsmennysten mukaisesti.

Esitetään erillisen peseytymispalvelun maksu poistettavaksi, palvelu toteutuu osana kotihoitoa. Esitetään lisättäväksi

hinnastoon ravitsemusterapeutin kotikäynnin hinnaksi 20,40 euroa käynniltä samoin perustein kuin muissa terapioissa ja etäkontaktin hinnaksi 7,00 euroa käynniltä. Esitetään, että kotikuntoutuksen terapeutin toteuttamat kotikäynnit ja arviointikäynnit ovat maksuttomia säännöllisen kotihoidon ja omaishoidon tuen asiakkaille. Esitetään, että Säännöllisen kotihoidon asiakkaalle kotihoidon lääkärin, ravitsemusterapeutin ja fysioterapeutin käynnit ovat maksuttomia silloin, kun tarve on arvioitu kotihoidossa. Esitetään etäkotihoidon etäryhmäkäynnin maksu poistettavaksi hinnastosta, koska palvelua ei enää ole.

Esitetään tilapäisen lyhytaikaisen yhteisöllisen asumisen nimeksi muutettavan lyhytaikainen yhteisöllinen asuminen ja maksua laskettavaksi 39 eurosta 29 euroon vuorokaudelta. Maksu sisältää vuokran, ruoan, hoivan ja turvapalvelun sekä yhteisöllisen toiminnan. Palliatiivisen psykologin vastaanotot sekä liikkuvan sairaalan ja kotiutustiimin konsultaatiot ja hoitajakäynnit esitetään muutettavan maksuttomiksi. Päivä- ja yöhoidon maksu esitetään poistettavaksi asiakasmaksuhinnastosta.

Esitetään, että turva-auttamispalvelun ovivahti, liesivahti, älykäs liesivahti sekä paikantava ranneke myönnetään lisälaitteina, loput ovat asiakkaalle omakustanteisia ja asennusmaksu velotetaan kaikista asennuksista erikseen. Esitetään, että paikantava ranneke ei jatkossa sisälly palveluun, vaan on erikseen laskutettava palvelu 10 euroa kuukaudessa. Esitetään ovihälyttimen nimi muutettavaksi ovivahdiksi ja älykkään ovivahdin hinnaksi lisättäväksi 5,00 euroa kuukaudessa. Esitetään, että liesivahvin maksu nousee 8 euroon kuukaudessa ja, että liesivahdin asennuksesta aiheutuvat kustannukset asiakas maksaa itse

Muiden lisälaitteiden osalta esitetään lisättäväksi hinnastoon Häkävaroitin: 5,00 €/kk, Turvaranneke/turvapainike kaatumisentunnistuksella: 2,00 €/kk, Hyvinvointiranneke / kello: 15,00 €/kk, Läsnäoloanturi/kaatumistunnistin - kamerallinen: 60,00 €/kk, Läsnäoloanturi/kaatumistunnistin - kameraton: 45,00 €/kk, Ovi-/ikkunasensori: 2,00 €/kk, Sänkysensori: 5,00 €/kk, Ilmankosteusanturi: 15,00 €/kk, Sähkönkäyttöanturi: 15,00 €/kk, Palovaroitin: 5,00 €/kk, Häkävaroitin: 5,00 €/kk, Epilepsiahälytin: 10,00 €/kk.

Kuntouttavan päivätoiminnan nimi esitetään asiakasmaksuhinnastossa muutettavan päivätoiminnaksi. Esitetään uutena palveluna hinnastoon lisättäväksi tilapäinen päivätoiminta omaishoidettaville 26 euroa kerralta, siten että palvelu sisältää aterian, mutta ei kuljetusta. Esitetään, että yhteisöllisen asumisen hinnoista poistetaan maininta erityisruokavalioiden poikkeavista hinnoista. Esitetään, että

omaishoidon vapaiden maksua ei peritä sijaisomaishoidosta eikä perhehoidosta omaishoidonvapaan aikaisena palveluna. Omaishoidon vapaan maksuja sovelletaan lakisääteisiin omaishoidon vapaan jaksoihin.

Esitetään käyttämättä jätetyn palvelun maksun nostamista lakisääteiseen maksimiin 75,70 euroon. Esitetään palveluiden peruutusehto muutettavaksi siten, että käyttämättä jätetystä palvelusta peritään maksu, jos palvelua ei peruta 24 tuntia ennen sovittua vastaanotto- tai palveluaikaa.

Esitetään, että maksu käyttämättä jätetystä palvelusta voidaan 1.1.2027 lukien periä myös lapsen huollosta, tapaamisesta tai elatuksesta sopimiseen liittyviltä käynneiltä ja perheasioiden sovittelusta, isyyden tai äitiyden selvittämiseen tai vahvistamiseen liittyviltä käynneiltä, adoptioneuvontaan liittyviltä käynneiltä sekä lapsen ja vanhemman välisistä valvotuista tai tuetuista tapaamisista.

Esitetään, että liikkumista tukevien palvelujen omavastuut päivitetään vastaamaan vuoden 2027 HSL hintoja, siten että aikuisen yhdensuuntaisen matkan lipusta peritään 3,35 euroa yhdensuuntaiselta matkalta ja työ- ja opiskelumatkojen osalta siten, että työ- ja opiskelumatkoista peritään aikuiselta 62,80 euroa, lapselta 31,40 euroa ja opiskelijalta 45,20 euroa.

Toimivalta

Hyvinvointialuelain 22 § 8 kohdan mukaan aluevaltuusto päättää hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluvista palveluista perittävistä asiakasmaksuista.

Liitteet

1 Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksut 1.1.2027
2 Valtuustoryhmien välisten talousarvio- ja suunnitteluneuvottelujen yhteenvetopöytäkirja 9.11.2026

Oheismateriaali

- Sosiaali- ja terveysministeriön ilmoitus eräistä indeksillä tarkistetuista sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista
- Valtioneuvoston asetus asiakasmaksuista annetun asetuksen muuttamisesta
- Taulukko asiakasmaksulaissa ja -asetuksessa olevien maksujen indeksitarkistetuista euromääristä

Tiedoksi

Täytäntöönpano

Päätöshistoria